

Fundova sdílná srozumitelnost

Knihu od Otakara A. Fundy *Glosy – Fragментy* jsem již od začátku vnímala primárně jako autorovu bilanční retrospektivu. Jak poznamenává editor knihy, Jan Svoboda, psal Funda glosy především sám pro sebe, protože měl nutkavou potřebu vyjasnit si některé otázky, s nimiž lidé pravděpodobně nikdy nebudou zcela hotovi, respektive nebudou na ně znát odpověď buď vůbec, anebo jen částečně. Hned na začátek mohu prozradit, že nevím, jestli si autor v úplnosti odpověděl na všechny otázky, ovšem mně je osvětlil a vyjasnil, jak nejlépe mohl. Jakožto čtenářka jsem velmi ocenila autorovo přesvědčení, že pokud má být filosofie pro lidi užitečná, je nutná co nejvyšší míra sdílné srozumitelnosti.

Mezi nejdůležitější z mého pohledu patří Fundovo konstatování zachycené v jedné z jeho glos, že bez filosofie by nebylo možné hledat odpovědi na otázky lidského společenského soužití, jak utvářet a řídit lidskou společnost. Filosofie pro nás vyvábí prostor svobody, neb v myslí se můžeme zatoulat, kam jen chceme. A právě s takovým přístupem můžeme ve filosofii najít toleranci a dialog.

Některá Fundova konstatování pro mě přitom byla velmi překvapivá. Typickým příkladem je jeho závěr, že přibližování se k objektivitě je jednodušší v humanitních než v přírodních vědách. Autor to zdůvodnil tím, že humanitní obory jsou vlastně dějinami toho, co člověk vytvořil. Tedy dějinami našeho lidstva. Přibližování se ke sféře vytvořené člověkem je podle něj člověku a lidskému chápání a vnímání více srozumitelné a dostupné než v oblasti špičkového

výzkumu, do kterého pronikají soudobé přírodní vědy.

Velmi mě oslovilo Fundovo pojetí smyslu života, kterému se ve svých textech věnuje. Společně s Karlem Popperem a dalšími filosofi dospěl k názoru, že neexistuje žádný poslední nebo dokonce metafyzicky zaručený smysl života. Smysl svému životu dáváme optikou Fundy tím, pro co se rozhodujeme, jaké vztahy volíme a realizujeme.

Poslední otázka, která mě v této souvislosti zaujala zní: *V čem spatřovat úděl člověka?* Podle Fundova názoru je nutností unést svoje lidství a svoji fragmentárnost a nevzdat, pokud možno, co nejvíce střízlivé, věcné, racionálně kritické řešení problémů. Pan Funda si přitom byl vědom toho, že někteří neunesou nárok kritické racionality jako lidského údělu a propadají se až do takového postoje, který odmítá možnost pravdivého poznání. Další lidé se

pro změnu upínají k plytké konzumní povrchnosti, jiní unikají do fikcí o konečném naplnění dějin. Žádný z těchto přístupů nebyl Fundovi blízký a neztotožňoval se s ním. Blízká mu byla ta cesta, která vede směrem k racionálně kritickému myšlení, hledání východisek bez nějakých vyhrocených krajností, což s sebou nese nutnost nepřetržité kritické sebereflexe. Všechny situace se nedají řešit racionálně a naše rozhodování je ovlivňováno emocemi, jako jsou láska nebo strach a je jednodušší se schovat a uniknout do snů než čelit kruté realitě v podobě obtížného rozhodování. Člověk se přirozeně bojí chyb, které mohou ovlivnit jeho dosavadní život k horšímu nebo ublížit milovaným osobám, na kterých nám záleží. Je jen málo jedinců, kteří dokážou unést tíhu odpovědnosti rozhodnutí, které učinili, na svých bedrech a nebojí se chybovat, protože chybovat je lidské a jen

z vlastních chyb se toho můžeme nejvíce naučit.

Touto cestou bych Vám, pane Fundo chtěla poděkovat. Zejména Vaše myšlenka o smyslu života pro mě byla jednou z nejprínosnějších z celé knihy a uvědomila jsem si, jak moc si za spoustu trápení, starostí a problémů můžeme vlastně sami a nikdo jiný. Nikdy jsem nad takovou věcí neuvažovala, ale tato práce, respektive Vaše kniha, mě přiměla se zamyslet nad touto otázkou.

Markéta Zemková